

Gældsstyrelsen
Nykøbingvej 76
Bygning 45
4990 Saksøbing

Gældsstyrelsens processer for fremsendelse af anmodninger til udenlandske myndigheder om bistand til inddrivelse og generel plan for udlandsområdet – Gældsstyrelsens j.nr. 22-1140458

12. december 2023

Dok.nr. 23/06414-1/MKH
Bedes oplyst ved
henvendelse

1. Opfølgning på min undersøgelse (mit j.nr. 22/03724)

I en udtalelse af 20. marts 2023 fandt jeg manglende fremdrift af inddrivelsen af danske bidragskrav i udlandet kritisabel. Forholdet kunne efter min opfattelse ikke undskyldes med, at styrelsen havde haft oprydningssopgaver efter suspenderingen af inddrivelse i EFI. Min udtalelse byggede på Gældsstyrelsens redegørelse af 16. november 2022.

På baggrund af Gældsstyrelsens oplysning om, at styrelsen fremover ville have fokus på inddrivelse af børne- og underholdsbidrag med hjælp fra udenlandske myndigheder, og at styrelsen ville udarbejde en konkret plan til at understøtte dette, skrev jeg, at jeg ville afvente at modtage styrelsens plan.

Jeg bad under alle omstændigheder om senest i oktober 2023 at modtage en status for Gældsstyrelsens arbejde med fremsendelse af anmodninger til udenlandske myndigheder om bistand til inddrivelse, herunder en status vedrørende arbejdet med systemmæssig understøttelse af koordineringen med udenlandske myndigheder. Jeg bad samtidig Gældsstyrelsen om at redegøre for status i forhold til at sende rykkere til skyldnere med bopæl i udlandet.

**Folketingets
Ombudsmand**
Gammeltorv 22
1457 København K
33 13 25 12
www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Oplysning om telefontid og mulighed for personlig henvendelse findes på ombudsmanden.dk/kontakt

Jeg har på den baggrund modtaget Gældsstyrelsens udtalelse af 3. november 2023 om status for styrelsens arbejde med fremsendelse af anmodninger til udenlandske myndigheder. Jeg har desuden modtaget Gældsstyrelsens plan af 3. november 2023 for udlandsområdet med dertilhørende bilag 1.

På baggrund af Gældsstyrelsens oplysninger om tiltag på området, beder jeg om i **august 2024** at modtage nye oplysninger, jf. nærmere herom nedenfor i pkt. 3.

2. Gældsstyrelsens status for arbejdet med fremsendelse af anmodninger til udenlandske myndigheder

2.1. Gældsstyrelsens redegørelse af 16. november 2022

Gældsstyrelsen oplyste i sin redegørelse af 16. november 2022, at der siden styrelsens etablering i 2018 var blevet sendt et begrænset antal anmodninger til udenlandske myndigheder om bistand til inddrivelse af danske gældsposter vedrørende børne- og underholdsbidrag.

Gældsstyrelsen havde på udlandsområdet prioriteret den myndighedsopgave, der bestod i at bistå udenlandske myndigheder med inddrivelse i Danmark, i forhold til opgaven med at fremsende anmodninger til udenlandske myndigheder vedrørende bistand til inddrivelse af danske gældsposter. Fremsendelse af bistandsanmodninger til udenlandske myndigheder blev først i 2022 taget i brug igen.

Endvidere oplyste Gældsstyrelsen, at der var i alt 90.500 skyldnere af børne- og underholdsbidrag, som havde en gæld på 16,7 mia. kr. Af disse var 12.500 bosiddende i udlandet med en gæld på 2,3 mia. kr.

Gældsstyrelsen redegjorde for en række forskellige udfordringer i relation til fremsendelse af bistandsanmodninger til udenlandske myndigheder.

2.2. Gældsstyrelsens redegørelse af 3. november 2023

2.2.1. Fastlæggelse af processer m.v.

Gældsstyrelsen har oplyst, at styrelsen siden den 16. november 2022 har fastlagt procesgrundlaget for at fremsende bistandsanmodninger til udenlandske myndigheder i både DMI og PSRM.

Ifølge styrelsen er fremsendelse af bistandsanmodninger i drift i begge systemer. Der blev således sendt i alt 36 bistandsanmodninger i 2022, heraf 29 vedrørende underholdsbidrag.

Gældsstyrelsen forventer at sende 600-700 bistandsanmodninger i 2023. Styrelsen har oplyst, at ud af de 479 bistandsanmodninger, der var sendt primo september 2023, vedrørte 22 underholdsbidrag, mens 457 vedrørte skyldnere med skatte- og afgiftsgæld. I udvælgelsen af, hvilke skyldnere der skulle sendes en bistandsanmodning på, har styrelsen fokuseret på bl.a. skyldnere med den højeste dækningsparate gæld. Der vil blive sendt flere bistandsanmodninger vedrørende underholdsbidrag fra september 2023 og året ud.

Der er ifølge Gældsstyrelsen særligt to forhold, der har begrænset og vanskeliggjort fremsendelsen af bistandsanmodninger vedrørende underholdsbidrag.

For det første har det vist sig at tage længere tid end forventet at indhente bidragsafgørelserne som dokumentation for kravets eksistens fra fordringshaverne.

For det andet er der opstået tvivl hos styrelsen om, hvorvidt en række af underholdsbidragene er forældede efter forældelseslovens § 8, 1. pkt. Gældsstyrelsen har på den baggrund præventivt undtaget en række gældsposter vedrørende underholdsbidrag fra inddrivelsen, og problemstillingen er ved at blive undersøgt nærmere.

2.2.2. Prioritering

Gældsstyrelsen har oplyst, at den har foretaget prioritering i forhold til fremsendelsen af bistandsanmodninger vedrørende inddrivelsesbistand af underholdsbidrag. Gældsstyrelsen har i andet halvår af 2023 fokuseret på skyldnere med ikke forskudsvis udlagte underholdsbidrag. Formålet er, at inddrivelsen af underholdsbidrag, hvor en bidragsberettigets modtagelse af betalinger afhænger af inddrivelsen, prioriteres højst i forhold til det relativt begrænsede antal sager, der kan fremsendes.

Gældsstyrelsen er ifølge det oplyste i gang med at gennemgå 250 skyldnere, ud af i alt 1800 skyldnere vedrørende ikke forskudsvis udlagte underholdsbidrag, hvor det vurderes, at fremsendelse af anmodningen har potentiale, samt anmode fordringshaver om bidragsafgørelsen. Denne del forventes håndteret inden udgangen af 2023. I det omfang det er muligt, sendes bistandsanmodningerne i umiddelbar forlængelse af modtagelse af bidragsafgørelserne.

2.2.3. Systemmæssig understøttelse

Det fremgår af Gældsstyrelsens udtalelse, at der på nuværende tidspunkt er meget begrænset systemunderstøttelse på området, og at den nødvendige koordinering med de udenlandske myndigheder sker via manuel opfølgning på sager.

Gældsstyrelsen har etableret et særskilt projektspor, som indledningsvist har fokus på at skabe et samlet overblik over behov for systemudvikling på udlandsområdet. Fra 2024 vil de indmeldte behov og vurderede potentialer indgå i Gældsstyrelsens samlede prioritering i forhold til it-udvikling.

2.2.4. Fremsendelse af rykkere

Gældsstyrelsen har oplyst, at styrelsen som minimum sender én rykker om året til skyldnere, som er bosiddende i udlandet, og som har inddrivelsesparat gæld. Dette forudsætter – forstår jeg – at styrelsen har kendte kontaktoplysninger fra CPR.

I 2022 blev der sendt ca. 127.000 rykkere til ca. 90.000 skyldnere, og i 2023 er der i første halvår sendt ca. 66.000 rykkere til ca. 62.000 skyldnere.

2.3. Gældsstyrelsens plan for udlandsområdet med hensyn til skyldnere bosiddende i udlandet

Gældsstyrelsen har oplyst, at det generelt er vanskeligt at inddrive gæld fra skyldnere, som ikke er bosiddende i Danmark, da styrelsen ofte ikke kan tvangsinddrive fra disse skyldnere ved f.eks. at foretage lønindeholdelse eller udlæg.

Lykkes det ikke at inddrive ved de nævnte nationale inddrivelseskridt, har Gældsstyrelsen mulighed for at bede andre landes myndigheder om hjælp. Danmark har indgået en række internationale aftaler om gensidig administrativ bistand vedrørende inddrivelse af gæld. De internationale aftaler er meget forskelligartede, og hver aftale definerer, hvilke skyldnere og gældstyper der er omfattet, og hvilke typer af bistand myndighederne kan anmode om.

Nogle af de internationale aftaler giver Gældsstyrelsen mulighed for at anmode udenlandske myndigheder om oplysningsbistand, f.eks. om skyldners adresse. Gældsstyrelsen har oplyst, at styrelsen kun bruger denne mulighed i begrænset omfang, da der er udfordringer med at anvende adresser indhentet på denne måde i de automatiserede maskinelle udsendelser. Jeg har således forstået, at Gældsstyrelsens it-systemer ikke kan anvende alternative adresser, som ikke er registreret i CPR – f.eks. adresser, som styrelsen er kommet i besiddelse af fra skyldner eller via en udenlandsk myndighed – i forbindelse med automatiserede maskinelle udsendelser af f.eks. rykkere. Gældsstyrelsen har oplyst, at styrelsen mangler adresser på ca. halvdelen af skyldnere bosiddende i udlandet.

Nogle internationale aftaler giver Gældsstyrelsen mulighed for at anmode om inddrivelsesbistand. Gældsstyrelsen har øget fremsendelsen af anmodninger om bistand til at inddrive gæld siden primo 2023 og etableret et projekt, der

har fokus på at udvikle området yderligere. Jeg har forstået, at Gældsstyrelsen prioriterer dels de 100 skyldnere, som har mest inddrivelsesparat gæld, dels skyldnere med ikke forskudsvis udlagte underholdsbidrag.

Gældsstyrelsen har redegjort for status for de generelle udfordringer og initiativer, herunder styrelsens projekter vedrørende udsendelse af bistandsanmodninger, styrkelse af samarbejdet med udenlandske myndigheder og systemudvikling med henblik på at kunne anvende alternative adresser.

3. Anmodning om nye udtalelser

3.1. Indledning

På baggrund af Gældsstyrelsens oplysninger om status samt igangværende tiltag og tidshorionter beder jeg om **i august 2024** at modtage en ny status, herunder for fremsendelse af anmodninger (børne- og underholdsbidrag) til udenlandske myndigheder om oplysningsbistand henholdsvis bistand til inddrivelse samt status vedrørende arbejdet med den systemmæssige understøttelse af koordineringen med udenlandske myndigheder. Jeg beder samtidig Gældsstyrelsen om at redegøre for status i forhold til f.eks. at sende ryk-kere til skyldnere med bopæl i udlandet, jf. også nærmere nedenfor.

3.2. Ny status for børne- og underholdsbidrag under inddrivelse i udlandet, fremsendelse af bistandsanmodninger mv.

Gældsstyrelsen har i udtalelsen af 16. november 2022 oplyst, at styrelsen fremover ville have fokus på inddrivelse af børne- og underholdsbidrag med hjælp fra udenlandske myndigheder. Jeg kan imidlertid også se, at Gældsstyrelsen i 2023 frem til primo september alene har sendt et meget begrænset antal bistandsanmodninger vedrørende underholdsbidrag (22) til udenlandske myndigheder. Fokus har været på skyldnere med skatte- og afgiftsgæld.

Jeg beder Gældsstyrelsen om at oplyse, hvor mange skyldnere af børne- og underholdsbidrag, som Gældsstyrelsen har til inddrivelse, der bor i udlandet, samt oplyse størrelsen på disse krav samlet set. Jeg skal bede om, at det fremgår af opgørelsen, hvor stor en andel af disse gældsposter, der ikke er forskudsvis udlagt af det offentlige.

Jeg beder også om få oplyst, hvor mange skyldnere af børne- og underholdsbidrag, der bor i udlandet – og størrelsen af krav samlet set – hvor det som udgangspunkt ikke vurderes muligt for Gældsstyrelsen af tvangsinddrive ved hjælp af nationale inddrivesskridt (opgjort hhv. på ikke-forskudsvis udlagte bidrag og forskudsvis udlagte bidrag).

Jeg beder om at få oplyst, hvor mange af disse skyldnere, der får tilsendt ryk-kere.

Desuden beder jeg om at få oplyst, for hvor mange af skyldnerne – og for hvor stor en andel af de samlede krav – Gældsstyrelsen har anmodet udenlandske myndigheder om oplysningsbistand henholdsvis bistand til inddrivelsen (opgjort hhv. på ikke- forskudsvis udlagte bidrag og forskudsvis udlagte bidrag). Herunder beder jeg om at få oplyst, hvor mange bistandsanmodninger styrelsen har afsendt i 2024.

Derudover har jeg fra min undersøgelse af en konkret inddrivelsessag (mit sagsnr. 23-04661, Gældsstyrelsens journalnr. 23-1415552) umiddelbart forstået det sådan, at styrelsen tidligere anvendte private aktører til f.eks. at finde en skyldners adresse i udlandet. Jeg beder om at få oplyst, om dette er en fremgangsmåde, der fortsat anvendes – og hvis ikke, hvorfor den er ophørt, og hvilke foranstaltninger der er trådt i stedet.

3.3. Andre udvalgte spørgsmål vedrørende udlandsområdet

Endvidere beder jeg Gældsstyrelsen om at modtage en ny status for udlandsområdet, jf. nærmere nedenfor.

3.3.1. Alternative adresser, anden systemunderstøttelse af området mv.

Jeg beder Gældsstyrelsen om at uddybe det oplyste om, at det er problematisk for Gældsstyrelsen at etablere kontakt til skyldnere, som er bosiddende i udlandet, og som ikke har meldt deres udenlandske adresse til CPR. Jeg forstår således, at dette gælder, selv om styrelsen får kendskab til adresseoplysningerne, f.eks. direkte fra skyldneren eller via en udenlandsk myndighed (alternative adresser).

Jeg forstår, at Gældsstyrelsens it-systemer ikke kan anvende alternative adresser i forbindelse med den automatiserede maskinelle udsendelse af f.eks. rykkere. Jeg beder Gældsstyrelsen om at komme ind på, hvilken betydning de manglende adresseoplysninger fra CPR har for andre inddrivelseskridt, f.eks. anmodninger til udenlandske myndigheder om bistand til inddrivelse af gæld i udlandet.

Endelig beder jeg Gældsstyrelsen om at oplyse, hvornår dette problem er opstået, hvilke initiativer styrelsen har taget for at rette op på forholdet, og om styrelsen i disse situationer manuelt udsender rykkere eller foretager anden relevant sagsbehandling ved hjælp af manuelle processer.

Jeg beder i øvrigt om en status vedrørende myndighedernes arbejde med den systemmæssige understøttelse af koordineringen med udenlandske myndigheder.

3.3.2. Internationale aftaler

Det fremgår af Gældsstyrelsens status for udlandsområdet, at Danmark har indgået en række internationale aftaler om gensidig administrativ bistand vedrørende inddrivelse af gæld.

Umiddelbart har jeg forstået det sådan, at det er Gældsstyrelsens opfattelse, at Danmark i det væsentlige har tilstrækkelige internationale aftaler for så vidt angår inddrivelsesbistand. Jeg må imidlertid også forstå, at mulighederne for via internationale aftaler at anmode om oplysningsbistand kan være mere begrænsede, og at sådan oplysningsbistand i en række tilfælde vil være en forudsætning for at kunne udsende rykkere eller anmode om inddrivelsesbistand.

Jeg beder om at få uddybet, om min forståelse er korrekt, herunder i hvilket omfang de nuværende internationale aftaler giver styrelsen praktisk mulighed for at få relevant oplysningsbistand.

I det omfang dette ikke er tilfældet, beder jeg styrelsen om at redegøre for, om der efter styrelsens opfattelse savnes aftaler med væsentlige lande set i forhold til f.eks. antallet af skyldnere i landet eller disse skyldneres samlede gæld. Jeg beder desuden styrelsen redegøre for, hvilke initiativer Gældsstyrelsen eller andre myndigheder måtte have igangsat i den anledning, og hvornår disse initiativer er taget – f.eks. i hvilket omfang der i de senere år er taget initiativ til at indgå aftaler med yderligere relevante lande, om styrelsen har en målsætning om at indgå yderligere aftaler osv.

Herunder beder jeg om at få oplyst, i hvilket omfang de eksisterende aftaler omfatter de lande, hvor der må antages at være flest skyldnere og/eller store gældsposter.

3.4. Forældelseslovens § 8

Gældsstyrelsen har oplyst, at en række gældsposter er undtaget fra inddrivelse, fordi der er opstået tvivl om, hvorvidt de er forældede efter forældelseslovens § 8. Problemstillingen er ved at blive undersøgt nærmere.

Jeg skal bede Gældsstyrelsen om at redegøre for resultatet af undersøgelsen af denne problemstilling, herunder hvilke tiltag det giver Gældsstyrelsen anledning til at foretage.

I forlængelse heraf skal jeg bede om oplysninger om, hvornår styrelsen blev opmærksom på problemstillingen, og oplysninger om, hvor mange gældsposter vedrørende børne- og underholdsbidrag, der "præventivt" er undtaget fra inddrivelse med denne begrundelse (opgjort på ikke- forskudsvis udlagte bidrag og forskudsvis udlagte bidrag).

Jeg er i den forbindelse opmærksom på, at Gældsstyrelsen i januar 2024 vil sende mig en status om bl.a. forældelseslovens § 8 i min undersøgelse med sagsnr. 23/02255 (Gældsstyrelsens j.nr. 23-1175260).

3.5. Afslutning

Jeg beder om, at Gældsstyrelsen sender sine kommende udtalelser via Skatteministeriet, således at også ministeriet får lejlighed til at fremkomme med sine eventuelle bemærkninger.

Som jeg tidligere har givet udtryk for, kan det i forhold til ikke-forskudsvis udlagte bidrag have stor betydning for de private bidragsmodtagere, at der er effektive processer også i forhold til inddrivelse i udlandet.

Jeg beder om, at myndighederne i deres udtalelser til mig forholder sig til, hvordan hensynet til de berørte familier mv. indgår i prioriteringen af inddrivelsen af gæld i udlandet, overvejelserne om nye tiltag i forhold til inddrivelsen og de berørte familier mv., herunder i lyset af, at indsatsen på området i en årrække – som jeg forstår det – bevidst har været nedprioriteret.

I forlængelse heraf beder jeg om at modtage myndighedernes vurdering af en tidshorisont for, hvornår processerne i forhold til inddrivelse af børne- og underholdsbidrag i udlandet bliver tilstrækkeligt effektive.

Gældsstyrelsen har tilbudt at drøfte min undersøgelse på et møde med ombudsmandsinstitutionen. Jeg står naturligvis til rådighed for et sådant møde, og jeg går ud fra, at myndighederne vil vende tilbage til dette, hvis det vurderes at blive relevant.

Med venlig hilsen

Niels Fenger

Kopi til:

Skatteministeriet

Borger- og retssikkerhedschefen

Rigsrevisionen + kopi af Gældsstyrelsens to udtalelser i sagen.